

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 8 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Narednina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

O položaju Hrvatov.

Pred kratkim so se vršile na Hrvatskem deželnozborske volitve, katere so, kakor smo poročali, izpadle za Hrvate skrajno neugodno. Izgubljeno je celo Zagorje, in padli so okraji, ki so stali poprej zvesto na strani združene opozicije. Temu pa se nikakor ni čuditi, ako po mislimo na vsa silovita sredstva, s katerimi so Mažari pritiskali na volilce; skopo odmerjen čas za agitacijo, ko ni bila opozicija čisto nič pripravljena na volitve. Vršile so se krivice, in kršilo se je volilno pravo na najostudnejši način. Tako se je zgodilo, da so Hrvatje podlegli malone na celi črti.

Sploh je položaj Hrvatov v sedanjem času nekako poseben in jako neugoden za-nje, čeprav se jim godi z ozirom na njihova politična prava boljše kakor vsem drugim slovanskim narodom v Avstro-Ogrski. Oni so namreč edino slovansko pleme v naši monarhiji, kateremu zgodovinsko državno pravo formalno ni bilo odvzeto temveč se jim je priznalo. Vendar pa nimajo od tega od početka duvalizma nič dobrega. Ker se morajo prvič neprestano bojevati zato, da se kraljestvo Dalmacija tudi v istini združi z ostalo hrvatsko zemljo, ne pa samo na papirju, kakor je to dandanes slučaj, drugič so v vedni napestosti z Mažari, ki niso nikdar izpolnili tega, kar so jim svoj čas obljubili, temveč skušajo celo Hrvatom kos za kosom odvzeti, kar so imeli doslej v političnem oziru. Vsekakor imajo svojega bana in s tem tudi celotno vlado ter neko vrst politične samouprave, za katero jih lahko Slovani v tostranski polovici monarhije zavidamo. In s tem pa smo že tudi označili vse ugodnosti njihovega političnega položaja.

Politično navidezno pravo se ne uporablja v to, da bi se narod gospodarski in kulturno povzdignil, njihovi davki se porabljajo večjidel za Ogrsko, in v notranjem so njihove slobodščine kolikor možno omejene. Tiskovne slobode naravnost nimajo, vrhu tega je še volilna pravica jako prikračena, ter ima komaj 30 odstotkov prebivalstva pravico voliti svoje zastopnike. Ljudstvu ne puste, da bi se dvignilo in doseglo svojo slobodo; zato se vedno bojuje hrvatski narod za svoja prava in izgublja svoje moči v boju z Mažari.

Po njihovem zgodovinskem pravu, ki sega globoko v srednji vek, bi imela obsegati hrvatska troedina kraljevina (Hrvatsko, Slavonija in Dalmacija) še ozemlja, ki jo obdajajo, to so v prvi vrsti slovenske dežele; prav tako zahtevajo Hrvatje, sklicevaje se na starejše zgodovinske pravice Bosno in Hercegovino za-se.

Da Hrvatsko ne more gmotno napredovati, je kriva pred vsem hrvatsko-ogrška nagodba, po kateri so Hrvatje izročili upravo finance, obrta in trgovine mažarski skupni vladi. Ta vlada pa Hrvatsko čisto prezira in zatira do skrajnosti; to pa jim je tem ložje, ker je našla med hrvatskimi merodajnimi krogi pospeševalce te nesrečne politike. Kadarkoli so Hrvatje obnovili finančno nagodbo z Mažari, vselej so jih ti prisilili, da so sprejeli njih predloge, ki so bili škodljivi gmotnemu napredku Hrvatske. Po računu bi morala imeti Hrvatska vsaj dva do tri

milijone več dohodkov nego dozdaj; ves ta denar pograbi Mažari ter porabi za svoje potrebe. Hrvatom dajo komaj toliko, da morejo pokriti primanjkljaj, a za njen gmotni razvitek ne skrbijo prav nič; in ako pojde tako naprej, bo Hrvatska vedno bolj nazadovala.

Ko bi ne bili hrvatski poslanci v ogrskem državnem zboru sami Mažaroni, bi se Hrvatom gotovo razmere obrnile na boljše. Koliko postav je že bilo v parlamentu sklenjenih, ki so bile za Hrvatsko očitno škodljive, a hrvatski poslanci so glasovali vseeno za-nje. Kolikokrat so bili v položaju, da bi mogli za Hrvatsko pridobiti mnogo koristi, a niso se potrudili.

Na Hrvatskem se ne sezida niti najpotrebnejših železnic, za Hrvatsko obstoja železniški tarif, ki hrvatsko trgovino naravnost uničuje, Mažari imajo vso pomorsko upravo v rokah, dasi je prebivalstvo v Primorju le hrvatsko; po železnicah na hrvatskih tleh so nastavljeni mažarski uradniki, ki pa ne plačujejo niti vinarja davka in sploh nikakih pristojbin, a vkljub temu imajo volilno pravico. Takšni državljani, ki ne plačujejo davka, se nanajajo sploh le na Hrvatskem, drugje so takšne vnebovpijoče krivice nemogoče.

Hrvatje imajo naravno čisto prav, ako se izsesavanju in raznarodovanju od strani Mažarov ustavljajo; ako se jim posreči izvojevati svoje po zgodovinskem državnem pravu jim zajamčene pravice, okrepili se bodo kulturno in gospodarski.

Iz govora poslanca Biankini-ja o štajarskih razmerah.

(Konec.)

V resnici se zdi, kakor bi si sodniki postavili za nalogo, Slovincem, ki zahtevajo svoje pravice, korak za korakom metati polena pod noge.

Če napravi Slovenec slovensko ulogo, ki mora biti slednjič vendar le v slovenskem jeziku rešena, sprejme rešitev gotovo v nemškem zavrtku in z nemško povratno prejemnico, ali z nemško dostavnico vročeno.

Če se zoper to pritoži in zahteva dvoje zičnih tiskovin, prejme, kakor se je to pripetilo nekemu mariborskemu odvetniku, vročitev z nemško-italijansko povratno prejemnico. Torej poleg zapostavljanja še zaničevanje.

V takšnih malenkostih se je pokazalo, kako močno je v marsikaterih sodnijskih krogih ukošenjeno nemško-narodno radikalno mišljenje.

Podobno kakor na prvi instanci se postopa z jezikovnimi pravicami Slovencev tudi na drugi instanci, bodisi v civilnih bodisi v kazenskih stvareh, povsod obstoja ista nedopustna prednost nemškega jezika in to v slučajih, ko stranki, obtožencu nastane vsled tega naravnost škoda, ker ni zmožen nemščine.

Ob priliki bomo navedli stvarne slučaje in dokazali, da so justični upravi, ki razpolaga sedaj s tako številnimi organi za nadzorstvo sodišč, te razmere dobro znane, da pa nima deloma volje, deloma ne poguma odpraviti te kričeče krivice.

Jako hudo je kršenje ne le jezikovnih pravic, temveč je tudi velika nevarnost za pravno varnost pri porotno-sodnem postopanju.

Pri tem postopanju, kjer se gre za najhujše prestopke, še ni bila nikdar podana slovenska obtožba.

Tu se krši vedoma vse velike principije in sicer, kakor se trdi, radi porotnikov.

Tu pridem do žalostnega poglavja, do se-stavljanja porotnih listin, pri katerem je, kakor bomo priločno stvarno dokazali, odločilno edino politično razsojanje.

Tu treba jako razumnega orodja za zatiranje slovenskega časopisja, in se zato spreje-majo v listino poleg par Slovencev za parado le nemški porotniki, in izmed teh najrajše le takšni, ki slovenščine sploh ne razumejo.

Da se vestne ljudi spravi s tem v mučen položaj, po prisegi in vesti soditi o krivdi ali nekrivdi svojega bližnjega, čegar zagovarjanju so mogli vsled neznanja jezika prav tako malo slediti kakor izjavam prič, to se navidez sodišč ne tiče.

Iz teh nerazveseljivih dejstev se da le pre-jasno razumeti, kako se je moglo zlasti letos zgoditi, da so se tiskovne pravde zoper sloven-ske urednike vselej za zatožence neugodno iz-tekle, med tem ko so nemški uredniki, zatoženi vsled razžaljenja časti v časopisju, prizadetega Slovincem, vedno z gotovostjo mogli pričakovati oproščenja.

Ako se vprašamo, kdo je kriv teh žalostnih sodnih razmer na Štajarskem, moremo z vso gotovostjo trditi: višje deželno sodno predsed-ništvo v Gradcu in justično ministrstvo.

Obe sta s svojim postopanjem, deloma z izrečnim pospeševanjem ravnokar označene prakse, s tem, da sta sodnike, ki spoštujejo jezikovne pravice Slovencev, kjer le mogoče, zapostavljali, a nasprotno one, ki se ne brigajo za te pravice, vkljub javnemu kršenju pravic odlikovali, s tem na sodnijski stan večjidel neugodno vplivali.

Velik del sodnikov izhaja od slovenskih starišev, kakor splošno na Spod. Štajarskem pri nemško mislečih sodnikih ni treba dalje nazaj poseči kakor k večjem do deda, in že trčimo do čisto slovenskih, nemščine nezmožnih ljudi.

In ti iz slovenskega rodu izvirajoči sodniki so dandanes njegovi največji nasprotniki. Zakaj? Ker se jim v Gradcu in na Dunaju ob vsaki priložnosti dá razumeti, da more le oni računati na povišanje v službi, ki zataji svoj sloven-ski rod.

In komu na ljubo dela vlada to? Na ljubo spodnještajarskim Nemcem. Kdo so ti? Trgovci, obrtniki, odvetniki, notarji, ki živé vsi od slovenskega prebivalstva in se znajo pri tem jako modro vesti.

Vsi ti Pragermani se nauče za svojo osebo in svoje opravilo slovenščine; anonisirajo v slovenskem jeziku, razobešajo slovenske plakate, pošiljajo slovenskim odjemalcem in klientom slovenske račune, pisma itd., ker vedo, da bi sicer ne imeli zaslužka; in prav zato, za opravi-lo, za zaslužek se jim gre v prvi vrsti.

Ko je izpolnjeno to, se jim vzbudi ger-mansko čuvstvo; potem prirejajo shode, sklepajo

resolucije, stavijo prošnje in zahteve, da državni organi vse to, kar se zdi nemškimi odvetnikom in obrtnikom pri njihovem službovanju čisto naravno, pri občevarju državnih uradov s slovenskimi strankami čisto narobe obrnejo, češ, da to zahteva narodno pravo Nemcev. In kričanje takšnih značajev je merodajno za odredbe vlade!

Pri drugem branju proračuna bomo videli dino postopanje glede imenovanj osvetlili in s pomočjo stvarnih dejstev to strankarsko ravnanje dokazali.

Mi bomo delovanje deželnega šolskega sveta v Gradcu na polju ponemčevanja ljudskih šol na Spod. Štajarskem istotako pri drugem branju natančno osvetlili; za sedaj konstatiram samo, da deželni šolski svet, ki bi se imel vendar samo od pedagoških ozirov voditi, jako zanemarljivo koristi slovenskega prebivalstva z ozirom na šole in ne kaže napram sovražnim tendencam nemško-narodnih krogov posebne energije temveč jih celo pospešuje. Zategadelj pa tudi ponemčenje dvojezičnih šol močno na preduje.

Povsod na Spod. Štajarskem čutijo Slovenci, da so zapostavljeni; njihovih narodnih, kulturnih in gospodarskih zahtev noče slišati nikdo, temveč se jih samo zaničljivo zavrača.

Vladi so želje Slovencev dobro znane, vendar ne skuša nikdar zavzeti se za njihovo izpolnitev in s svojim moralnim vplivom delovati zlasti v tej smeri, da bi avtonomna deželna uprava Štajarske tudi napram Slovincem pokazala vso skrb, katero ta skoro tretjino vsega prebivalstva znašajoči narod popolnoma zasluži.

Način, kako se je obravnavalo doslej za kmečko prebivalstvo spodnjega dela dežele tako važno vprašanje uravnave Pesnice in Sotle v štajarskem deželnem odboru, pojasnjuje mišljenje večine te korporacije napram tako utemeljenim zahtevam Slovencev kar najznačilnejše.

Prav tako je z vprašanjem tako potrebne ustanovitve slovenske meščanske in kmetijske šole.

Deželni odbor in deželni zbor se ponašata naravnost razžaljivo.

Res, spodnještajarski Slovenci imajo dovolj vzroka za ogorčenje in opravičene pritožbe, in je samo strmeti, da vlada, ki je o žalostnih razmerah Spod. Štajarja poučena, ne stori prav ničesar.

Gospodu poslancu so med govorom večkrat živahno pritrdjevali, in ko je končal, mu od vseh strani čestitali.

Celjske in štajarske novice.

(Občni zbor „Narodne čitalnice v Celju“) vrši se dne 22. novembra 1901, ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

(„Celjsko pevsko društvo“) vzelo je v program letošnje gledališke sezone mnogo odličnih dram prve vrste. Pripravljate se že izvirni slovenski igri „Deseti brat“ in „Rokovnjači“ potem „Lančevca vzgojitelj“ (Flachsmann als Erzieher) i. dr., na kar opozarjamo že sedaj cenjeno učitelstvo Spod. Štajarja in vso slavno občinstvo.

(Predstava iger „Gospod nadzornik“ in „Ob Vrbskem jezeru“) vrši se 1. decembra, kakor se je javilo. Opozarjamo zlasti na to, da se predstava prične točno ob 7. uri. Naj slavno občinstvo to na znanje vzame.

(Povodenj v Celju.) V soboto dopoldne je nenadoma narasla Savinja in potoki, ki teko mimo Celja; kalni valovi so se vedno hujše zagajali ob obrežje, in ne dolgo, že se je razlilo vodovje preko bregov, in opoldne je že krog in krog Celja stalo edno samo nepretrgano jezero. Največjo poplavo je povzročila Savinja, ki se je razlila čez ves mestni park in ga opustošila, na drugi strani pa pridrla prav do Ljubljanske ceste, in jo poplavlila, da je bil prevoz čisto onemogočen. Istotako je bila državna cesta proti Vojniku na več mestih čisto pod vodo. Da je naraščala voda še nekaj časa, razlila bi bi se bila voda po celem mestu; po nekaterih ulicah je voda že itak udrla v stanovanja. Savinja je dosegla višino šestih metrov nad normalo in bruhala preko brvi, ki vodi v mestni park in je porušila ter odnesla seboj celo most pod „Grenadirjem“ na

Bregu. Iz Savinjske doline so v soboto popoldne odmevali streli iz vasi, ki so bile v nevarnosti. Ob gorenjem teku Savinje se je moral na več mestih utrgati oblak, govori se, da v Braslovčah; Savinja je porušila tudi na več mestih nasipe in tako povzročila ogromno škodo. Žalostna poročila so došla tudi iz Laškega, kjer so stale hiše meter globoko v vodi.

(Povodenj) je bila zadnja sobota, 16. t. m., kakor opisujemo na gorenjem mestu tako velika, kakor že dolgo ne. Vendar pa nahajamo v celjski kroniki še hujše nalive in sicer je bila voda, kolikor se najde zaznamovanega, v Celju najvišja, namreč še kak meter višja, ko zadnja v soboto, dne 25. septembra 1672. To kaže spominska plošča na starem mestnem stolpu za Westermaierjevo hišo v Novi ulici, rekoč: „Im 1672 Jar den 25. Septemb. war das Wasser so gros das es pis anhero langt wo der Finger weist.“ Pozneje omenja kronika nenavadne povodnji v letih 1687, ko je kapucinski most podrla, 1770, 1807, ko ste utonili dve deklini, 1820, 1824, 1845, 1847, 1850, 1851. Posebno dolgo je trajala povodenj leta 1852, ker so jo imeli štiri dni v enem mesecu, namreč 3., 7., 10. in 11. oktobra. Po navadi trpi k sreči povodenj samo eden dan. Zgodovina pa kaže, da je že bila silnejša, ko zdaj in to l. 1672, ko je po gorah bilo mnogo gošče. Modrijani pri Pallosu v Celju naj se torej pripravijo, da jih bode enkrat voda od vina odnesla na Hrovaško.

(Konji za Angleže mimo Celja.) V petek jutraj se je peljal zopet vlak 34 voz konj, kupljenih v Matzleinsdorfu na Gor. Štajarskem v Reko, da jih od tam na ladjah odpeljejo v Južno Afriko na bojišče. V soboto se je peljal tudi en vlak s konji za Angleže.

(Veteransko društvo v Celju) je izdalo protest nasproti psovnanju avstrijske vojaške časti od strani angleškega vnanjega ministra Chamberlaina; društvo je pozvalo vsa avstrijska veteranska društva, naj store isto.

(Nemška kri.) Ljudje božji, čujte in strmite! „Celjska žaba“ je prišla na dan s senzacionalnim poročilom, da več nego 30 odstotkov prebivalcev Savinjske doline izhaja iz nemških (bajuvarskih) rodbin; na Gorenjskem pa se celo 40 odstotkov prebivalstva pretaka po žilah „bajuvarske“ kri. To dokazujejo že imena, n. pr. Ambroschitsch; ta priimek je zlasti domač v Železnikih, in mnogo tamošnjih kovačev se ponaša s tem priimkom. Doslej smo imeli prebivalce naše lepe Savinjske doline za pristne Slovence, a „Celjska žaba“ nas je poučila drugače s svojo najnovejšo iznajdbo. Zoper neumnost se bojujejo še bogovi brezvspešno!

(Osebnost.) Č. gosp. Karol Hribovšek v Mariboru je imenovan članom štajarskega deželnega šolskega sveta.

(Poštna vest.) Poštni oficijal g. Benjamin Vidmar je iz Ljubnega prestavljen v Gradec.

(Preskušnje za učiteljsko vsposobljenost) pred ljubljansko izpraševalno komisijo so se vršile od dne 4.—11. novembra t. l. Aprobirani so bili iz Štajarske: Za meščanske šole z nemškim učnim jezikom Ana Zupančič v Šmartnu na Paki. Za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom sta aprobirana gospoda: Kallan Rudolf (Pišce), Voglar Fran (Celje okolica) in gospodične: Dostal Alojzija (Ptujška gora) z odliko, Hotschevar Leopoldina (Šmarje pri Jelšah), Jelenc Roza (Fram), Jeran Marija (Sv. Jurij v Slov. goricah), gospa Kaukler roj. Groschel Valentina (Ptuj okolica), Kračman Antonija (Sv. Lenart pri Laškem trgu), Mach Felicita (Šmarje pri Jelšah), Miklavc Roza (Sv. Benedikt v Slov. goricah), Schitnik Pavla (Ponikva ob juž. žel.), Vernik Ana (Podgorje pri Slov. Gradcu).

(Iz Laškega trga.) Gosp. župan Weber je odložil častno mesto župana, baje zato ker niso hoteli več Slovinci tako plesati, kakor bi bil on zvižgal. Tudi nemški občinski policaj Schebenegg je vsled ukaza c. kr. okrajnega glavarstva iz službe odpuščen, zato, ker so Slovinci dokazali, da ta policaj po svojem receptu uradno moč proti Slovincem zlorablja, in da je tudi iz drugih ozirov ta mož za tako službo nesposoben. Temu uzornemu policaju je pa še c. kr. okrajno sodišče prisodilo 13 dni zapora, zato ker je v službi Slovence „windische Krakeler“ imenoval.

(Umrli je v Št. Petru v Sav. dolini) dne 11. t. m. ondotni župnik Pavel Hrovat. Bil je rojen leta 1848 na Kranjskem. V Št. Petru je bil šele od 1. junija letošnjega leta. R. i. p.!

(Šaleška čitalnica v Šoštanju) ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 1. grudnia t. l. ob 3. uri popoldne v hotelu „Avstrija“ v Šoštanju s sledečim dnevnim redom: Vdobjenje računa. Volitev in slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

(„Jama nadvojvode Ivana“) ali takozvana „Huda luknja“ pride dne 13. decembra na dražbo. Dosedanji njen lastnik, g. Ivan Vivod, je po raznih okoliščinah prisiljen storiti ta korak, zato nas je naprosil opozoriti na to slovensko javnost. Romantična „Huda luknja“ je krasen naravni čudež in v kras slovenski zemlji, zato je dolžnost naših rodoljubov poskrbeti, da ostane v slovenskih rokah. Plesne in druge veselice, ki jih je gospod Vivod prirejal v „Hudi luknji“, so vedno krasno uspele, in bi donaslo to podjetje še lep dobiček, zlasti še, ako bi dobila jama električno razsvetljavo. Dosedanji njen lastnik je pripravljen iti slovenskim kupcem na roko in želi, da bi ostal ta prirodni kras slovenska last. Opozarjamo zlasti nato „Savinjsko podružnico Slov. planinskega društva“; saj spada ravno v njen delokrog čuvanje slovenske zemlje pred grabežljivimi rokami tujcev.

(V Brežicah) je pomanjkanje stanovanj še vedno jako občutljivo, in se morajo uradniki zadovoljevati s slabimi in majhnimi stanovanji. To bi bila pač dolžnost mestnega magistrata, da poskrbi v tem oziru za boljše razmere. Nedavno je prišel v Brežice nov davčni adjunkt, ki niti besede slovenski ne razume.

(Umrli je) dne 12. t. m. na Sp. Polskavi Uršula Štraus, mati obče spoštovanega prof. dr. J. Pajka v 89 letu njene starosti. N. p. v. m.!

(Iz Ptuj.) Veselje v „Narodnem domu“ se je začelo. Čitalnični odbor je priredil dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer „Martinov večer“ s tamburanjem in petjem. Zbralo se je veliko slovenske inteligence, vsi prostori so bili zasedeni. Točno ob 8. uri se je začela pojedina, ob 9. uri tamburanje in petje. Do polu 12. ure so neutrudljivi tamburaši spretno udarjali po milo donečih strunah. Prehitro so nam potekle urice veselja. Nisem pričakoval toliko uspeha od naših tamburašev. Nekdaj daleč sloveče „Slovensko pevsko društvo“ ptujsko pa še vedno spi zimsko spanje. Ali je zmrznilo? Mogoče, da ga izplačana dedščina prebudi iz globokega spanja. Kdo je predsednik društva? Zdržite se, in dajte to čast marljivi roki! Vkljub temu ga vendar ne pogršamo ubranega petja. Le gojite naprej, tamburaševci, lepo slovensko petje! Šaljiva predstava g. Pohoreca je povzročila živahno ploskanje. Hvala lepa vsem: prirediteljem, tamburašem in pevcem, ljubim udeležencem, posebno pa onemu gospodu, ime nam ni znano, ki je pogostil tamburaše! Vas gospode čit. odbora pa prosimo, priredite nam mnogo zabavnih večerov.

(V Ptuj) nameravajo Nemci ustanoviti dekliško ljudsko in meščansko šolo skupaj z gospodinjstvo šolo in nemškim dekliškim zavodom.

(Žensko truplo) so našli pretekli teden v Hajdini pri Ptuj; ležalo je ob cesti v grmovju po zdravnikovem mnenju že najmanj kakih šest mesecev. Truplo je bilo tako segnjito, da se ni moglo razločiti, ali se je zgodila nesreča ali pa zločin.

(Novo šolsko poslopje) v Selnici na Dravi je bilo dne 10. novembra t. l. slovesno blagoslovljeno. Cerkevna opravila je vodil č. g. I. Bohinc, kanonik; predsednikov namestnik v krajnem šolskem svetu v Selnici, je v svojem govoru pozdravil navzoče in oddal šolske ključe namestniku predsednikovega v okrajnem šolskem svetu mariborskem dr. J. Bezjaku, ki je imel slavnosten govor, nato pa izročil ključe ondotnemu nadučitelju, g. K. Kotniku. Dva učenca sta se krajnemu šolskemu svetu zahvalila v nemškem in slovenskem jeziku. Poslopje je krasna stavba, ki je v kras celi okolici.

(V Jarenini) je bila letos vinska letina dosti dobra, in so nekateri vinogradniki pridelali več vina kakor lani. Jareninsko vino prekaša mnoga druga vina; cena mu je od 30 do 50 vinarjev in čez. „Kmetijska zadruga v Jare-

nini" bo vsakemu kupcu postregla še pod realno ceno.

(Pobegnil je iz jetnišnice) v Mariboru kaznjene V. Bergamoš. Svoj čas je bil delavec v Trbovljah.

(Glede laške univerze) pravi nemško nacionalni „Grazer Tagblatt“, da se laška univerza nikakor ne sme ustanoviti v tržaškem mestu, ker je to določeno, da postane južno-nemško pristanišče.

(Pri poštnem in telegrafnem uradu) v Gradcu je bilo meseca oktobra 3302 interurbanih telefonskih pogovorov, oddanih je bilo 8294 telegramov, dospelo pa jih je 16468.

(V Gradcu) zgradi vlada trinadstropno novo poslopje za deželno finančno ravnateljstvo. V petek se je vršil komisijonalni ogled.

(Graški vseučiliščniki) so na slovenske občine, različna društva in znane jim vplivne rodoljube poslali poziv, v katerem apelujejo na rodoljubje dotičnikov, da zastavijo vse svoje moči v pospešitev opravičene zahteve, naj vlada ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani. Graški visokošolci so poslali tudi deputacijo v Zagreb, ki bi sporazumljena z hrvatskim dijaštvom pripravljala tla za veliko manifestacijo hrvatskega dijaštva za slovensko univerzo v Ljubljani. Nadalje so stopili v zvezo s poljskimi visokošolci, da se izrazijo za to, naj nam ministrstvo ustanovi univerzo, ker smo edini narod v Avstriji, ki nima nobenega vseučiliškega predavanja v svojem jeziku.

(Na vislice obsojen.) Zadnji terek je stal v Gradcu pred porotniki 46letni blapec Silly, vdovec; moral je skrbeti za 5 otrok, a zaslužil je malo, po zimi večkrat celo nič. Eden otrok je bil hrom; vse prošnje, da bi ga sprejeli v kakšno hiralnico, so bile zaman. Ko je dne 2. septembra lansko leto bil v Gradcu zopet zavržen, je šel z hromim otrokom k domačemu zdravniku v Deutsch Landsberg, a ta ga je tudi zapodil. Domov grede se mu je porodila grozna misel, da bi sina umoril. Peljal ga je na skrit prostor, mu z ilovico zamašil usta in ga tako zadušil. Nato ga je pokopal. Porotniki so soglasno potrdili krivdo, in sodišče je obsodilo Silly-ja v smrt na vislice.

Druge slovenske novice.

(Za slovensko vseučilišče.) Dne 13. t. m. se je vršilo na Dunaju zborovanje slovenskih visokošolcev glede vseučilišča v Ljubljani. Tako nad vse sijajnega slovenskega shoda še ni bilo na Dunaju; shod je sklical akademsko društvo „Slovenija“, a udeležilo se ga je nad tisoč visokošolcev vseh slovenskih narodnosti in kakšnih 30 poslancev. Na dnevnem redu je bilo sedem točk, ki so bile vse soglasno sprejete in obsejajo med drugim zahtevanje, da se ustanovi vseučilišče v Ljubljani, protest zoper ustanovitev laškega vseučilišča v Trstu in zahtevanje, naj se pripozna veljavnost v Zagrebu pridobljenih spričeval. Češki poslanec Brzorad je rekel, da bodo Čehi podpirali Slovence kot zvesti prijatelji, in pozival vse Slovence na skupno delo v dosegu kulturnih zadev. Poslanec Ferjančič je ožigosal nemško farizejstvo, češ, Nemci se z vso silo ustavljajo napravi slovenskih srednjih šol, zaradi njih jih nimamo, zaedno pa nam očitajo, da nimamo srednjih šol.

(Za slovensko univerzo v Ljubljani) je bilo dozda odposlanih že več izjav slovenskih občin in društev na Dunaj. Dne 16. t. m. se je ob ogromni udeležbi jugoslovanskih akademikov in ob navzočnosti rektorja vršil v Zagrebu shod za ljubljansko vseučilišče. Govorilo je več vseučiliščnikov, med njimi tudi eden Bolgar in Srb; poslednji je prečital resolucijo, ki pozdravlja za najtoplejšimi besedami slovenske težnje. Resolucija je bila z vzklikom sprejeta, na kar so navzoči zapeli „Naprej zastava Slave!“

(Poročil se je) dne 16. t. m. v Ljubljani gosp. profesor Milan Pajk, sin prof. dr. Janko Pajka in pisateljice gospe Pavline Pajkove, z gospodično Pavlo Levec, hčerko ravnatelja učiteljskega in slovenskega pisatelja gosp. Francišek Levca. Na mnogaja leta!

(Koncert „Glasbene Matice“) v Ljubljani, ki se je vršil dne 14. t. m. je vspel kar najslajnejše. Beethovna velikanska skladba „Missa

solemnis“, katero so proizvajali z največjo natančnostjo, je navdušila pavce in občinstvo. Ta sijajni koncert priča, na kako visoko stopinjo umetnosti se je povzdignila „Glasbena Matica“, ki tako častno vrši svojo veliko kulturno nalogo.

(Državna podpora.) Društvu za pospeševanje izvrševanja ljubljanskega barja je dovolilo poljedelsko ministrstvo za leto 400 K podpore.

(Povodenj.) Iz Kranjskega javljajo, da je na več krajih nastala vsled hudega deževja povodenj. Tako je bilo ljubljansko barje vse pod vodo; v noči od četrtega na petek je bil tam silen vihar, ki je nekemu železniškemu vagonu celó streho odtrgal. Velika povodenj je bila tudi v Idriji, kjer je reka Idrijca odnesla veliko množino lesa.

(Dva vola povozil) je v sredo zvečer vlak na progi med Ravnico in Srednjo vasjo na Dolenjskem.

(Žrtev žganja.) V Leskovcu na Dolenjskem se je 20letni fant J. Levičar v nedeljo zvečer napil žganja. Pijanega so odnesli v listje, kjer so ga v ponedeljek našli mrtvega.

(Ogenj.) Pogorel je dne 14. t. m. neki posestnik v Sp. Težkem potoku na Dolenjskem kozolec. Škodo cenijo na 1600 kron, ker je zgorelo mnogo žita in krme.

(Požar.) Dne 12. t. m. sta zgoreli posestniku Vrtel v Pograjah pri Ilirski Bistrici na Notranjskem hiša in hlev popolnoma. Pogorel je tudi hlev bližnji sosed. Škoda znaša nekoliko tisoč kron.

(Učiteljska mesta) so razpisana na šolah v Radišah, Podlublju in Šmarjeti v Rožu, a za nobeno teh šol se ne zahteva znanja slovenskega jezika; dasi leže čisto na slovenski zemlji. To so že naravnost sramotne razmere, a nobeden naših poslancev se ne oglasi na pristojnem mestu in se ne zavzame za tako kruto teptanje pravice slovenskih trpinov na Koroškem.

(Velik požar) so imeli dne 12. t. m. v Št. Lenartu z Labodski dolini na Koroškem; začelo je goreti v neki občinski hiši. Pogorelo je več poslopij in tudi špitalska cerkva; zgorelo je nekaj živine in mnogo oprave. Nek blapec je bil pri gašenju tako poškodovan, da je drugi dan umrl.

(Boj za domovinsko pravico v Gorici.) Goriški magistrat je zavrnil skoro vse prošnje naših ljudij za sprejem v občinsko zvezo z opombo, da prosilci niso dokazali opravičenosti svoje zahteve. Vendar so bile vse prošnje vtemeljene po zakonu.

(Nesreča.) V sredo se je zvrnil voz poln stelje na posestnika A. Černeta in njegovega delavca iz Vrtojbe na Goriškem; zadnjega je voz tako nesrečno zadel, da je bil pri priči mrtev, gospodar pa leži težko ranjen.

(Za lovce.) V Bilčovasi na Koroškem so na lovu g. Ahaca dne 28. m. m. ustrelili jako lepega planinskega orla, ki meri v razprotrti peroti 2 metra 30 centimetrov.

(Mlekarska zadruga) je začela delovati v Celovcu. 75 zadržnikov pošilja mlekarni vsak dan 1500 litrov mleka.

(V ječi se je obesil) v Kopru v Istri nek 39letni kaznjene. Ko je prišel ječar zjutraj k njemu, našel ga je viseti na neki vrvi, privezani za okno. Samomorilec je bil v ječi radi ponarjanja denarja.

(Za družbo sv. Cirila in Metoda v Istri.) Hrvatski rodoljub dr. Andrič je dal tiskati svoja predavanja o slavem hrvatskem pesniku, Maruliću ter je dohodek iz razprodaje, t. j. 500 K naklonil družbi sv. Cirila in Metoda za Istro. Knjiga je bila razprodana v treh dneh.

(Deželnozbornske volitve v Istri.) Volitve volilnih mož so se že začele. V Podgradu je bilo izvoljenih 15 slovenskih volilnih mož, v Lovranu je zmagala hrvatska stranka, izvolivši štiri volilne može. Kdor vé, kaj vse počenja tam hrvatski renegat Krstić, se more veseliti tega uspeha. V Višnjaju, tej občini, ki je po krivici došla zopet v laške roke, so bile volitve volilnih mož dne 15. t. m. zmagali so Lahoni za dva glasa. V Pomjanu so zmagali renegatje z Lahoni. Naši so ostali doma.

Dopisi.

Iz Drešinjvasi pri Celju. V naši občini je bilo letos več požarov; pred nekaterimi tedni pa sta tudi pri nas, v Drešinjvasi pogorela dva posestnika.

Pri takih prilikah se vselej prepričamo, kako dobro in potrebno je, da smo posestniki zavarovani zoper požar za poslopja in drugo blago, pa ne za prevelike pa tudi ne za premale zneske.

Pri zavarovanju pa tudi moramo posebno za to skrbeti, da zavarujemo svoje reči pri kaki dobri, domači, zanesljivi in poštenu zavarovalni družbi ali banki, in taka zavarovalna banka je gotovo banka „Slavija“ v Pragi, pri kateri je bil tudi zavarovan naš sosed Petrič, ki je pred par meseci pogorel.

Večkrat smo že čitali v časnikih, kako banka „Slavija“ hitro in pošteno izplačuje odškodnine za zgorele reči in kako se ji ljudje za to zahvaljujejo.

Zdaj smo se pa tudi mi sami prepričali, da je to vse res, kajti že tretji dan po požaru je prišel k nam Ivan Likar, glavni zastopnik banke „Slavije“ v Celju z enim drugim komisarjem, ki sta vso škodo pregledala in cenila, in akoravno je bilo ostalo Petriču nekaj lesa popolnoma nepoškodovanega, mu je banka „Slavija“ vendar ves zavarovani znesek popolnoma izplačala, za kar se ji je on tudi, kakor smo v „Domovini“ in „Slovenskem Gospodarju“ čitali, lepo zahvalil.

Zaraditega in ker je banka „Slavija“ pri nas res edina slovenska zavarovalna družba, se spodobi in je najbolje, da se polagoma, kakor bo mogoče, vsi pri banki „Slaviji“ zavarujemo.

Gospod Likar v Celju je tudi rekel, da je vedno pripravljen vsako reč brez plačila pregledati in popraviti, ako kdo ni dobro zavarovan, in je nekatere reči pri nas, v Petrovčah in Arji vasi že popravil.

Priporočamo tedaj tega gospoda vsem posestnikom, da se obrnejo do njega v tej zadevi, ker bo, kakor pri nas, tudi drugod rad take reči uredil.

Politični pregled.

(Državni zbor) V seji dne 14. t. m. je finančni minister predložil zakonski načrt glede olajšav hišam s cenanimi in zdravimi delavskimi stanovanji. Predloženih je bilo še par interpelacij, potem pa je zbornica nadaljevala razpravo o nujnem predlogu glede nepravilnosti pri deželnozbornskih volitvah v Galiciji. Predlog ni dobil dvetretjinske večine za nujnost; sprejeta je bila samo točka, naj vlada čimprej predloži načrt zakona proti zlorabam pri volitvah. Zbornica je nato začela razpravljati o predlogih glede verskih redov (francoskih menihov), ki so se preselili v Avstrijo. Koncem seje se je vnel prepir med podpredsednikom Začkom in nemškim kričačem Steinom; slednjič je Stein prosil podpredsednika odpuščanja. Danes v torek je bila zopet seja; na dnevnem redu ima biti načrt zakona glede plač diurnistom in glede terminske kupčije.

(K položaju.) Poslanska zbornica se nahaja že ves čas, odkar se je sešla, v jako kritičnem položaju. Pet tednov je že minulo od tedaj, ne da bi zbornica storila kaj pozitivnega, in vrh tega je pot do resnega dela za več tednov zagrajena z nujnimi predlogi. Občno mnenje je, da tako ne more iti dalje, in da se mora v tem oziru ukreniti kaj odločnega. Od več strani se povdarja, da bi spremenitev pravilnega reda edina mogla omogočiti zdrave razmere; ali naj bodo določila pravilnega reda še tako ostre, zadostno močni stranki obstrukcije ne morejo zabraniti, vrhu tega so sedanje razmere za razvijanje in rešitev takšnega vprašanja skrajno neugodne. Največje težave prizadevajo vladi Nemci, ker nočejo dovoliti Čehom tehnike v Brnu. Ali ta zahteva Čehov je popolnoma opravičena, zato ne bodo odstopili od nje. Ministrski predsednik Körber se seveda trudi, da bi poravnal vsa nasprotstva in namerava sklicati voditelje Čehov in Nemcev k skupni konferenci.

(V proračunskem odseku) se je pričela razprava o trgovinskem ministrstvu Od 1. 1899

je vlada dovolila avstrijskim tvrdkam v inozemstvu 162.000 kron podpore; troški za pariško razstavo so znašali 2.700.000 kron. Za vodne kanale je v proračunu za prihodnje leto 400.000 kron; najprej se urede razne reke, potem se zgradi kanal od Donave do Odre in Visle.

(Davčni odsek) je v zadnji seji razpravljala o novem davku na vožne listke. Poslanec Stein-vendar je zagovarjal ta vladni predlog, drugi so bili zoper. Slovenski posl. Povše je dokazoval, da bi novi davek najbolj obtežil revno prebivalstvo, zato naj se, če je že neobhodno potreben, vpelje davek za vožne listke prvega in drugega razreda, tretji razred pa naj se pusti neobdane. Člani odseka se niso mogli glede tega davka zjediniti med seboj.

(Dispozicijski zaklad) to je oni znesek 200.000 kron, katere zahteva vlada vsako leto za razne tajne namene, ne boče v odseku sprejet. Dovolitev tega odseka bi značila zaupnico poslancev vladi, ker pa večina ne zaupa vladi, ji tudi ne boče dovolila dispozicijskega zaklada. Proti bodo glasovali seveda tudi Jugoslovani.

(Hrvatski deželni zbor) se snide dne 22. t. m.

(Ogrski državni zbor) ima na dnevnem redu te dni adresno razpravo. Poslanec Košut je trdil, da adresa, katero je sestavila večina, hoče prikriti kralju pravo stanje v državi, nato je razložil glavne zahteve neodvisne stranke; te so: Ustanovitev narodne vojske, ustanovitev posebnega ogrskega ministrstva za vnanje posle, samostojno carinsko ozemlje, ustanovitev narodne banke, in naj se prične narodna trgovinska politika. Te zahteve niso ravno majhne in ne pomenijo nič drugega kakor ločitev Ogrske od Avstrije.

(Italija.) Državni zbor se snide dne 27. t. m. Na dnevnem redu boče takoj začetkom zasjedanja zadeva glede zavoda sv. Jeronima v Rimu. Zunanji minister boče zahteval zaupnice glede zunanje politike; v razgovor pride tudi zjedinenje Krete z Grško; vlada se je izjavila zoper to.

(Poljaki v Nemčiji.) Te dni se je končala sodna razprava proti poljskim dijakom na Poznanskem, ki so bili obdolženi tajnega kovarstva zoper Nemčijo in stremeljenj za osvobodjenje Poljske. Dijaki so bili obsojeni v zapor od 2 tednov do 4 mesecev, dasi niso zakrivali ničesar; njih prvi in edini namen je bil gojenje poljščine.

(Vojna v Južni Afriki.) Predsednik Krüger je izjavil osebno, da je on zoper sklenitev miru, ako Angleška ne prizna neodvisnosti burskih republik. Buri so pri Bovendamu naskočili oddelek vozov, s katerimi se je vozilo živilo in orožje za angleško armado. Buri so vozove in vse, kar je bilo na njih, ugrabili ter ubili dva častnika in 12 mož. Vojna bo trajala po izjavi nekega Avstrijca, ki je bil na bojišču, še najmanj šest mesecev, ker je sedanja letna doba Burom ugodna. Angleški vojni minister je te dni naznanil, da je 42.000 Burom ujetih in odpeljanih na razne angleške otoke, 11.000 jih je padlo ali zapustilo deželo, 10.000 jih je pa še v vojni. Angleška vlada pošlje v kratkem nove oddelke vojaštva na bojišče in sicer največ indijskih vojakov. Pri Schönspruitu so Buri obkolili oddelek angleških vojakov, ubili šest mož, mnogo jih ranili, nekaj pa vjeli. Poleg te se je vršilo zadnje dni še več manjših bitk.

Književnost.

(Razpredelnica za preračunanje ploskovnih mer) ter za izvedbo vrednosti pri cenitvi zemljišč s primero starih in novih mer, zelo praktična za sodne komisarje in cenilce, ter za odvetnike in notarje, sestavil in založil gospod M. Ermenc, c. kr. nadoficijal v Konjicah. Da je razpredelnica res zelo prikladna, priča dejstvo, da je sedaj že v drugič ponatisnjena, ter zamoremo isto naj boljše priporočati.

Razne stvari.

(Prostovoljni davek v znesku 20 milijonov kron.) Gotovo ne pride nobenemu na misel trditi, da bi bilo mogoče dobiti dobrotnika, ki bi državi prostovoljno podaril omenjeno vsoto. Glejte! najde se vendar tak dobrotnik in to je mala loterija, ki je avstrijski državi oni znesek

za prvo polletje 1901 v resnici prinesla. Ako se oziramo na prvo polletje 1900, tedaj vidimo, da se je tukaj letos državni dohodek pomnožil za 1.339.000 kron.

(Ogrska mesta) imajo po zadnjem ljudskem štetju prebivalcev: Budimpešta 716.476 civilistov in 15.846 mož vojaštva, Szegedin 102.991 (skupaj z vojaštvom), Szabadka 82.122, Debreczin 75.006. To so največja ogrska mesta. — Zagreb, glavno mesto hrvatske kraljevine šteje 61.000 prebivalcev.

(Stroj za izdelovanje kruha) je iznajden v Washingtonu v Severni Ameriki. Stroj je zelo enostaven in izdelava v minuti 80, na uro pa 4000 blebov. Pri stroju vaga en mož testo, drugi ga vklade v stroj, tretji jemlje iz stroja izhajajoče gotove hlebe. Za to delo ni treba izučenihih pekov, opravljajo ga lahko tudi žene in mladi fantje. Stroj deluje tako hitro, kakor hitro je mogoče vkladati testo vanj.

(Amerikanski mecenati) Amerikanci mnogo darujejo za šolske namene. Tako je nedavno bogataš Rockefeller obljubil osnovati zavod za medicinsko preiskovanje, a vseučilišču v Ithaku je daroval 1.000.000 kron. Dr. Pearson podpira sedem visokih šol s skupno vsoto nad 1.000.000 kron. Kapital je na tak način pač dobro naložen.

(Najstarejši človek na svetu.) V Atenah je umrl izmajl Chudgo star 160 let. Zapustil je 200 potomcev. Do zadnjega časa si je ohranil dober spomin in dobre zobe.

Loterijske številke.

Trst, 16. novembra 1901: 32, 39, 27, 76, 25.
Linc. " " " " 59, 33, 6, 5, 19.

Razglas.

Vsled sklepa c. kr. deželnega kot konkurznega sodišča v Ljubljani z dne 5. septembra 1901, opr. št. S. 4/1—50 prodal se boče na javni dražbi dne 21. novembra 1901 dopoldne ob 11. uri pri c. kr. okrajni sodnji v Sevnici ednotretjinski v konkurzno maso Karola Lexander, bivšega trgovca v Ljubljani, spadajoči delež zemljišča vlož. št. 112 kat. občine Sevnica, kojega vrednost je sodno določena na K 1450-42. Najmanjši ponudek znaša K 766-94.

Dr. Fran Tekavčič

(400) 1

oskrbnik konkurzne mase.

Prodajalka

dobro izurjena v trgovini mešanega blaga, zmožna slovenskega in nemškega jezika, kakor tudi učenec

star 14 do 15 let, z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejmeta v trgovino Norb. Zanier-ja (399) 3-1 v Št. Pavlu pri Preboldu.

Proda se

pod ugodnimi pogoji okolo 6 oralov obsegajoče, obglavni cesti med Središčem in Ljubljano ležeče posestvo s hišo in gospodarskimi poslopji vred. V tej hiši je že več let dobro obiskovana gostilna z vsemi praviciami za točenje vina, žganja in prodaja tobaka in celo uro na okrog brez konkurence. Vse natančneje se izve ustmeno ali pismeno pri Štefan Galič-u, gostilničarju pri Sv. Bolfenku blizu Središča (Polstrau). (398) 2-2

Vožne karte in tovorni listi v

AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa

Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

Trgovina papirja, pisalnega in risalnega orodja na debelo in drobno

Dragotin Hribar-ja v Celju.

Velika izbira vsakovrstnih albumov za slike, poezije in razglednice, glasbenih instrumentov, razglednic s slikami, molitvenikov, trgovskih knjig, gosli, citre, kitare, tamburice itd.

Za božično sezono: svilnati papir v vseh barvah, barvani papir na eno ali obe strani, zlati in srebrni papir, zlata pena, podobice za jaslice, perje za cvetlice, cvetje in žica za cvetlice, barva in mah.

Lastna zaloga šolskih zvezkov.

Temni lak za šolske table.

Štampilje in vignete za urade, društva, trgovce in privatnike.

Glavna zaloga cigaretnih papirčkov v korist družbe sv. Cirila in Metoda za Spodnje Štajarsko.

—+— Točna in solidna postrežba. —+—

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potreščine v največji izbi.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika izber železnih peči in travniških bran!